

De Saambinder

Kerkelijk weekblad van de Gereformeerde Gemeenten

donderdag 24 oktober 2013

MEDITATIE

Het wonder van de levendmaking

Lezers, in dit tekstwoord wordt gesproken over het wonder van de geestelijke levendmaking. Die geestelijke levendmaking vindt plaats in geestelijk doden. Dat wil zeggen: in mensen, die God niet kenden, zonder Gods gunst leefden en geen ware vrede en genade in hun harten kenden.

Paulus zegt daarvan, dat zij en hij dood waren in de zonden en de misdaden. Als geestelijke doden waren ze dus actief in de misdaden en de zonden. Dat noemt Paulus in vers 2 een wandelen naar de eeuw van deze wereld. Zij leefden een zondig leven naar de gewoonten en de cultuur van die dagen. Men diende de afgoden uit die tijd en niet de enige en ware God. Die mensen leefden onder de macht van de overste der lucht, de satan, tegenstander van God. Van nature verkeren wij allen onder

Maar God, Die rijk is in barmhartigheid, door Zijn grote liefde, waarmede Hij ons liefgehad heeft, ook toen wij dood waren door de misdaden, heeft ons levend gemaakt met Christus (uit genade zijt gij zalig geworden).

Efeze 2:4 en 5

zijn macht. Allen zijn wij gewillige slaven van de zonde. Gods Woord noemt dat in dit Schriftgedeelte: “in de begeerlijkheden onzes vleses, doende de wil des vleses en der gedachten”. Dus de mensen in Efeze stelden niet de vraag: “Heere, wat wilt U dat wij doen zullen?” Dat was hun geestelijke doodsstaat. Dat is ook uw en mijn natuurstaat.

Paulus zegt het zó in vers 3b: “En wij waren van nature kinderen des toorns, gelijk ook de anderen”.

Dan komt het wonderlijke “maar God”. God maakt geestelijk levend! Hij is immers rijk in barmhartigheid. Dat wil zeggen: er is een overvloed van barmhartigheid in God ten opzichte van ellendige zondaren. God bewijst in en door Christus barmhartigheid aan mensen, die zichzelf niet meer verlossen kunnen en zich door eigen schuld nooit meer in Gods gemeenschap kunnen terugbrengen. Hoe kan dat? Door Zijn grote liefde! Die liefde is groot omdat God groot is! Het is Goddelijke liefde, eeuwige liefde! Hij heeft krachtens Zijn welbehagen die ellendige zondaren liefgehad. Liefde uit zich in daden, niet alleen in woorden. Hoe heerlijk staat dat in deze tekst: “heeft ons levend gemaakt met Christus”. Hij, de Zoon van God is éerst gestorven! Hij is de dood ingegaan om als Borg voor misdadigers de prijs te betalen, die hun de vrede aanbrengt. Dát is Goddelijke liefde! Levend gemaakt met Christus!

Wat gebeurt er dan met zo'n mens? Hij, die levend gemaakt wordt met Christus, sterft aan de zonde. Zo één kan in de zonde het leven niet meer vinden. Hij neemt afscheid van de afgoden, van de zondige cultuur, waarin alles mag en kan wat God verboden heeft. Een levendgemaakte sterft ook aan de gedachte, dat hij in eigen kracht de wet van God kan onderhouden en daardoor met God verzoend zal worden. Zo'n mens leert het leven kennen in Jezus! Hij leert ook leven uit Jezus! Dat betekent, dat Christus door Zijn Geest in het hart regeert overeenkomstig de wil en de wet van God.

Dan leeft hij tot eer van God. Geliefde lezer, dat wonder van geestelijke levendmaking wens ik u van harte toe, want dát is waarlijk leven. Dan leeft u met God in en door Christus, de Levensvorst.

Inhoud

92e jaargang

Nr. 4

- 1 Het wonder van de levendmaking
- 2 Bijbelgebruik in onze gemeenten (1)
- 3 Spreuken (22)
- 4 Vanuit de Commissie Catechese (2)
- 5 Generale Synode 2013 (4)
- 6 Even maar...
- 6 Dr. A. Comrie als zielenherder
Hoe behandelen we zielen?
- 8 Helpt u Puttershoek?
- 9 Herdenking 40-jarige jubilea ds. M. Mondria
en mevr. J. Mondria-Grootheest
- 9 Boekennieuws
- 10 Kerknieuws
- 11 Berichten
- 12 Kerkdiensten

Bijbelgebruik in onze gemeenten

Een vijftal studenten van de CGO-HBO heeft het afgelopen cursusjaar gewerkt aan een onderzoeksproject over Bijbelgebruik in de Gereformeerde Gemeenten. Als CGO-docent was ik daar bij betrokken. Het eindrapport is onlangs gepubliceerd op de website van de CGO (www.cgo.nu). Ook in het RD werd er aandacht aan besteed.

Dat het hier om een belangrijk onderwerp gaat, zal duidelijk zijn. Paulus schrijft aan Timótheüs dat hij van kinds af aan de heilige Schriften geweten heeft 'die u wijs kunnen maken tot zaligheid'. Die zaligheid wordt echter niet verkregen door letterkennis zoals de Schriftgeleerden en de Farizeeën die hadden, maar 'door het geloof, hetwelk in Christus Jezus is'. Al de Schrift is van God ingegeven en is nuttig tot lering, tot wederlegging, tot verbetering, tot onderwijzing, die in de rechtvaardigheid is' (2 Tim. 3: 15-16).

De Bijbel is, zoals de kanttekenaars zeggen, ingegeven door de Heilige Geest, 'die een Geest der waarheid is en de schrijvers van deze Schriften in alle waarheid geleid heeft, dat zij niet hebben kunnen dwalen'.

De Bijbel heeft voor ons historisch en normatief gezag. De Schrift kan niet

gebroken worden, zo heeft Christus Zelf gezegd (Joh. 10:35). De psalmdichter betuigt het: 'Uw Woord is een lamp voor mijn voet en een licht voor mijn pad' (Ps. 119:105). In de Nederlandse Geloofsbelijdenis wordt beleden dat 'deze Heilige Schrift de wil Gods volkomenlijk bevat en dat al hetgeen de mens schuldig is te geloven om zalig te worden, daarin genoegzaam geleerd wordt' (art. 7).

Evenals de NGB beklemtoont de Westminster Confessie dat het gezag dat de Heilige Schrift heeft, niet rust op het getuigenis van een mens of van de kerk, maar geheel en al op God, Die de Waarheid Zelf is (art. 1 par. 4). De Bijbel heeft gezag in zichzelf. We spreken hier van autopistie.

Innerlijke verlichting

Maar al geldt dat de Bijbel gezaghebbend, noodzakelijk, duidelijk en volkomen is, het Woord van de levende God, doorademd met Zijn Geest, dat alles is niet voldoende om de mens tot geloof te brengen. Door onze val in Adam zijn wij immers vijanden van God geworden: vijanden van de wet en vijanden van het Evangelie. Om de waarheid van Gods Woord ten volle te verstaan moet ons hart verbroken en moeten onze ogen geopend worden.

We vinden dat ook in de Westminster

Confessie. Nadat uitdrukkelijk is uitgesproken dat de Bijbel de hele raad van God bevat betreffende alle dingen die nodig zijn voor het heil, het geloof en het leven van de mens en daar nooit iets aan toegevoegd mag worden, concludeert men: 'toch erkennen wij dat de innerlijke verlichting door de Geest van God noodzakelijk is voor het zaligmakende verstaan van zulke dingen als in het Woord worden geopenbaard' (art. 1 par. 6).

Ook Calvijn maakt in zijn Institutie duidelijk onderscheid tussen het gezag van de Schrift dat verankerd ligt in haar goddelijke herkomst (de autopistie) en het getuigenis van de Heilige Geest waardoor de mens komt tot erkenning van en onderwerping

De Bijbel is, zoals de kanttekenaars zeggen, ingegeven door de Heilige Geest, 'die een Geest der waarheid is en de schrijvers van deze Schriften in alle waarheid geleid heeft, dat zij niet hebben kunnen dwalen'.

aan het gezag van Gods Woord. Dat Woord zal 'niet eerder geloof vinden in de harten der mensen, dan wanneer het door het inwendige getuigenis des Geestes bezegeld wordt. Dezelfde Geest dus, die door de mond der profeten gesproken heeft, moet in onze harten doordringen om ons te overtuigen dat zij getrouwelijk hebben uitgesproken, wat hun van Godswege opgedragen was'.

Want ook al verwerft de Schrift 'zichzelf door haar eigen majesteit eerbied, zo grijpt ze toch ons eerst dan ernstig aan, wanneer ze door de Geest in onze harten verzegeld is'. Calvijn besluit dit hoofdstuk met de conclusie: 'Zo dikwijls ons dus het geringe getal der gelovigen in verwarring brengt, moeten wij daartegenover bedenken dat geen anderen de verborgenheden Gods begrijpen, dan aan wie het gegeven is' (Institutie I, 7, 4-5).

Geen vanzelfsprekendheid

Vandaar dat aan het begin van een kerkdienst wel gebeden wordt of God Zijn Geest wil paren aan Zijn Woord. Dat is immers geen vanzelfsprekendheid. Dat is een onverdiende genade-gave. Niet door de overtuigingskracht van de prediker, maar alleen door de

Alleen door de werking van Gods Geest zal het gestrooide zaad vallen in een weltoebereide aarde en vrucht dragen voor de grote eeuwigheid.

Uitgestelde hoop

'De uitgestelde hoop krenkt het hart; maar de begeerte, die komt, is een boom des levens.'

Spreuken 13:12

werking van Gods Geest zal het gestrooide zaad vallen in een weltoebeerde aarde en vrucht dragen voor de grote eeuwigheid.

Dat geldt evenzo wanneer mensen in ander verband bezig zijn met Gods Woord. Ook dan is de verlichting door Gods Geest onmisbaar om het Woord ten volle te verstaan, opdat het krachtig werkzaam zal zijn in mensenharten. Vandaar de bede van de psalmdichter, 'in het besef van zijn aangeboren blindheid en verdorvenheid' (kanttekeningen): 'Ontdek mijn ogen dat ik aanschouwe de wonderen van Uw wet' (Ps. 119:18).

Het is niet zo dat, wanneer mensen bezig zijn met de Bijbel, zij wel mogen veronderstellen dat Gods Geest in hen werkzaam is en dat hun onderzoek van de Bijbel ongetwijfeld vrucht zal dragen. De Bijbel weet zelfs van mensen die de Schriften verdraaien tot hun eigen verderf (2 Petr. 3:16). De Reformatie bracht de Bijbel onder het kerkvolk. De Bijbel niet in het Latijn, maar in de eigen taal. Door de boekdrukkunst waren grote aantallen Bijbels beschikbaar gekomen en betaalbaar geworden voor een brede groep mensen. In protestantse landen bekleemtoonde men dan ook het belang van het volksonderwijs. Kinderen moesten leren lezen, opdat zij Gods Woord zouden kunnen lezen. Onder gereformeerden ontstond de gewoonte om aan tafel een hoofdstuk uit de Bijbel te lezen. Een gewoonte die je in de Bijbel niet aantreft, maar zeer waardevol is. Een belangrijke basis van de huisgodsdienst. In het CGO-onderzoek was het Bijbellesen aan tafel een van de hoofdthema's. Wordt deze oude gewoonte onder ons nog in ere gehouden of staat zij juist onder druk?

(wordt vervolgd)

Apeldoorn,

C.S.L. Janse

"Wacht op Hem, zoals de nachtwacht op de morgen. Hij zal niet vertoeven. Klim op uw wachttorens en kom er niet af; maar wacht op Hem door gebed, geloof en hoop".

Samuel Rutherford

Kunt u de dichter nazingen:

*Hoopt op den Heer', gij vromen,
is Israël in nood,
er zal verlossing komen,
Zijn goedheid is zeer groot.*

Poortugaal, ds. C. Neele

Vanuit de Commissie Catechese

Catechisatie - ook voor predikant belangrijk

Tijdens het eerste studiejaar op onze Theologische School staat catechetiek op het rooster. Er is aandacht voor de achtergrond, de bedoeling, de historie van de catechese. Er wordt ingegaan op de theorie van de catechese. Dan letten we ook op jongeren en de omgang met jongeren. En er is aandacht voor de praktijk van het geven van catechisatielessen. Iedere student moet minimaal tijdens het eerste studiejaar een avond in de week catechisatie geven.

Om ervan te leren spreken we over hun ervaringen. Dan kunnen ook praktische tips gegeven worden. Verder moet men kennismaken met het geven van belijdeniscatechisatie. Natuurlijk maakt het verschil of een aanstaand predikant voorheen reeds ouderling was en catechisatie gaf of dat hij deze ervaring niet heeft. Daarom is het voor sommige studenten ook zaak dat er meer aan het geven van catechese gedaan wordt.

Wat de theorie van de catechese betreft, is altijd nog leerzaam wat dr. R. Bijlsma opmerkt in zijn boek *Kleine Catechetiek*. Hij noemt als het doel van de catechese: het bijbrengen van kennis; de vorming van bewuste en meelevende leden in de gemeente van Christus; jongeren helpen opvoeden tot verantwoordelijke mensen Gods in deze wereld; de zorg voor de voortgang van de kennis Gods van ge-

Onderricht staat niet op zichzelf maar is verbonden met verkondiging. De catecheet moet niet alleen onderwijzer, maar ook getuige en prediker zijn.

slacht tot geslacht. Voor hem is in de catechese het onderricht primair.

Kennis en verkondiging

Uiteraard plaatst hij de catechese in een breder ambtelijk geheel. Onderricht staat niet op zichzelf maar is verbonden met verkondiging. De catecheet moet niet alleen onderwijzer, maar ook getuige en prediker zijn. Ook mag het pastorale aspect niet ontbreken: door contact en een vertrouwensrelatie tussen catecheet en catechisanten kan een stukje pastorale zorg tot stand komen. Verder noemt hij het gemeenschapselement; de jongeren horen bij elkaar en bij de gemeente.

In de tijd kort na de Reformatie kwam de catechese maar langzaam en zelfs moeizaam op gang en vond in beperkte mate plaats. Aanvankelijk was er slechts sprake van een korte periode van onderwijs ter voorbereiding op de toelating tot het Heilig Avondmaal. Dat was in de begintijd van de Reformatie. We moeten dat plaatsen tegen de achtergrond van de overgang van de roomse periode naar de tijd dat de Reformatie begon.

Later is er meer over nagedacht en meer werk van gemaakt. Vanuit de kerk werd het onderwijs aan de jeugd ter hand genomen omdat dit als opdracht vanuit het Woord Gods werd gezien. De reformatoren zagen nadrukkelijk het grote belang van het onderwijzen van het volk en van de jeugd in het bijzonder. De roomse lijn was nooit zo geweest. Als de geestelijkheid het maar wist en het gewone volk kerkelijk leefde, kwam het wel goed, leek eigenlijk de gedachte ongeveer te zijn. De reformatoren dachten daar principieel anders over. Het Woord moet tot de mensen gebracht worden. Ook de kennis van de leer die naar de godzaligheid is. En steeds duidelijker werd het voor de mannen van de Reformatie en zeker van de Nadere Reformatie dat het onderricht aan de jeugd van groot belang is. Juist in de tijd van de Nadere Reformatie is daar veel werk van gemaakt. Toen zijn er ook veel catechisatieboekjes verschenen.

Genade nodig

Zeker in de begintijd van de Reformatie liep er een directe lijn van catechisatie naar deelname aan het Heilig Avondmaal. In latere periode was deze lijn er met betrekking tot de belijdeniscatechisatie. Daarbij was er bij onze oudvaders zeker het besef dat niet ieder serieus gemeentelid ook een ware gelovige was. Trouwens, ook Luther en Calvijn hebben weergegeven te denken dat niet alle aandachtige kerkgangers oprechte gelovigen waren. Dat onderscheidende element komt in de prediking juist in de periode van de Nadere Reformatie nadrukkelijk naar voren. Zo kunnen we van Smytegelt lezen: 'Wij hebben al dikwijls gezien, dat de mensen meenden als ze belijdenis gedaan hadden, dat ze dan ten avondmaal moesten gaan; doch belijdenis moet elk doen, maar elk mag niet ten avondmaal gaan. Niemand mag er aangaan dan die genade heeft'.

Laat er het gebed mogen zijn om het toepassend werk van de Heilige Geest. Opdat het geestelijk vrucht mag dragen in jonge harten. Want dan is er onvergankelijk heil tot de verheerlijking Gods.

Catechisatie is belangrijk. De bekende synode van Dordrecht van 1618/1619 zag er een taak in voor het gezin, voor de school en voor de kerk. Zo mogen we dat vandaag ook wel zien. Daarom is het goed dat de commissie catechese namens onze GS over dit wezenlijk stuk ambtelijk kerkewerk nadenkt en aan verantwoorde handreiking voor catechiseermeesters werkt. Nu vanuit deze commissie opnieuw in De Saambinder een en ander geschreven gaat worden, is het wel goed dit in te leiden vanuit de Theologische School. De woorden van Brakel moeten ambtsdragers, en zeker alle predikanten maar ter harte nemen: 'Ik kan niet sien hoe een predikant met een goet gemoed kan leven ende sterven, die zijn werk niet maekt van catechiseren'. En laat er het gebed mogen zijn om het toepassend werk van de Heilige Geest. Opdat het geestelijk vrucht mag dragen in jonge harten. Want dan is er onvergankelijk heil tot de verheerlijking Gods.

Geldermalsen,

ds. P. Mulder

Generale Synode 2013

Donderdagmorgen 19 september opent de preses, ds. J.J van Ekeveld, de tweede vergaderdag met een overdenking uit 2 Korinthe 12:9m: "Mijn genade is u genoeg; want Mijn kracht wordt in zwakheid volbracht." De doorn in het vlees in het leven van Gods Kerk is nodig, persoonlijk en ambtelijk, om dit heilgeheim te verstaan. Een bijzonder woord van welkom richt de preses tot de 16 Papoea's uit de GJRP die van overheidswege ons land bezoeken en deze morgen de vergadering bijwonen.

Zending

De bespreking van het rapport van de Zending vergt feitelijk de hele morgenvergadering. Het gesprek spitst zich toe op de hoofdlijnen van beleid en uitvoering van het zendingswerk. Ook is er aandacht voor de velden. Er wordt gesproken over het belang van een grondige voorbereiding eer de zendingswerkers uitgaan. Dit kost tijd en geld, maar het is nodig voor het werk dat wacht.

Ook besteedt ZGG ruim aandacht aan hen die terugkeren van het zendingswerk. Het is belangrijk dat zij op een goede wijze weer hun plaats in de kerk en samenleving vinden.

Rond Wycliff, een wereldwijde organisatie van Bijbelvertaalwerk, is onrust ontstaan omdat sommige vertalers, gelet op gevoeligheid in de islamitische cultuur, ertoe neigden om het woord "de Zoon van God" te vertalen

door "de Messias". Wycliff heeft hier nadrukkelijk afstand van genomen. Er hoeft ook geen enkele twijfel over te bestaan dat onze Bijbelvertalers trouw hun werk doen en de Schrift zuiver vertalen.

Ook de verhouding zending en diaconaat komt aan de orde. Dit is nauw aan elkaar verbonden.

ZGG heeft een goede samenwerking met Bijzondere Noden, waarbij deze de diaconale noden meer voor haar rekening neemt en de Zending meer de nadruk legt op Woordverkondiging en theologisch onderwijs.

Bij het theologisch onderwijs krijgt e-learning een grotere plaats. Dit zogenoemde lange afstandsonderwijs maakt het mogelijk elders in de wereld onderwijs te geven in de gereformeerde belijdenis. ZGG heeft er al enige ervaring mee in Albanië. Via een digitale leerweg krijgen voorgangers onderwijs naar Schrift en belijdenis. Dit wordt gecombineerd met korte conferenties met persoonlijke contacten en toerusting in Tirana.

'De Heere heeft in Ecuador een geopende deur gegeven', vertelt één der zendingsdeputaten, die daar onlangs op visitatie was. Het is verblijdend om op te merken hoe het werk daar gezegend wordt.

Wel wordt hier een zendingspredikant gemist. En dat geldt niet alleen Ecuador. Zending blijft primair het

werk van een predikant, benadrukt de Synode.

Na moeilijke jaren is er nu toch een stille hoop dat het werk in Guinee vrucht draagt.

De zending blijft in haar informatie naar buiten toe wat sober over het werk in Oost-Azië, maar er is respect voor hen die daar in stilte hun werk mogen doen.

Het onderwijs aan de Theologische Hogeschool Johannes Calvin op Bali kan van veel nut zijn in het verbreiden van de leer van vrije genade in - een gedeelte - van de Indische Archipel.

Wanneer de kerk in Papoea ter sprake komt nemen de afgevaardigde broeders van de GJRP op een waardige wijze deel aan de besprekingen. Een kerk, die zelfstandig is, moet dit zijn op het terrein van leiding geven binnen de kerk, financiële zelfstandigheid en dient ook zelf het zendingswerk ter hand nemen, aldus ds. Terah Kepno. Maar voorlopig blijft er wel een vraag om steun in financieel opzicht. Ook is opnieuw de vraag gesteld naar onderwijs in de dogmatiek. Er was enige spanning in de onderlinge verhoudingen omdat de GJRP soms door ZGG ter beschikking gestelde gelden voor een andere - kerkelijke - activiteit aanwendde dan was afgesproken. Er is grondig over gesproken, het is ook duidelijk voor de GJRP en we hopen dit met elkaar op een goede wijze op te lossen, aldus de voorzitter van het deputaatschap.

Helaas zijn de broeders van de NRC uit Nigeria afwezig. We hopen dat het in de toekomst weer mogelijk zal zijn hen op de Synode te ontmoeten.

Wanneer dit rapport van de zending is besproken, is het inmiddels middag en tijd voor de maaltijd.

Maar voordat de morgen met gebed besloten wordt en een zegen voor de maaltijd gevraagd wordt, richt de preses zich tot de 16 bezoekende Papoea's die de vergadering gaan verlaten.

Hij wenst hen in alle opzichten de zegen des Heeren toe en bijzonder dhr. Dabi wijsheid in zijn verantwoordelijke taak als districtshoofd. Vervolgens zingt de Synode de mannen uit Papoea staande Psalm 134:3 toe. We ervaren het als een ontroerend moment. De Heere heeft het zendingswerk van de achterliggende vijftig jaar, ondanks al onze dwaasheden, willen zegenen.

De Heere heeft het zendingswerk van de achterliggende vijftig jaar, ondanks al onze dwaasheden, willen zegenen.

Even maar...

Zielen leiden

Wat is het toch verantwoorde-lijk werk om zielen te leiden. In de eerste plaats vanaf de kansel, maar óók in het pastoraat. Het is goed om voor dit tere werk in de leer te gaan bij onze ouden. Dr. A. Comrie schrijft over dit onderwerp in een korte inleiding op zijn uitvoerige overdenking van Zondag 5. Deze inleiding geven we onderstaand samenvattend in eigen woorden aan u weer. We hopen van harte dat u Comrie's woorden hiernaast ook zult lezen.

In Zondag 5 wordt met vraag en antwoord 12 een begin gemaakt met het tweede deel: Van des mensen verlossing. We lezen daar de verlegen vraag van een verslagen hart of er enig middel is waardoor wij de welverdiende straf zouden kunnen ontgaan en wederom tot genade komen. Het veelzeggende antwoord luidt: God wil dat aan Zijn gerechtigheid genoeg geschiede. Deze woorden vormen voor Comrie de aanleiding om zijn lezenswaardige inleiding te schrijven, die luidt:

Er is wijsheid nodig om zielen te vangen, maar ook om zielen te leiden. Want hierbij dreigen altijd twee gevaren: 1. Verslagenen ont-

moedigen 2. Pleisteren met loze kalk.

1. Het eerste gevaar: bekommerden ontmoedigen; dit is het werk van mensen die zelf zo hoog zitten en van wie het de vraag is of ze zelf het verootmoedigende werk van de Heilige Geest kennen. Ze zeggen zo gauw dat het allemaal niet deugt bij deze verslagenen, omdat deze het niet zo goed onder woorden kunnen brengen en omdat hun verwoording niet overeenstemt met hun eigen gedachtengoed over het geestelijk leven. Eigenlijk is het voor een mens onmogelijk om precies te zeggen wat waar en niet waar is. Want het nabijkomende werk kan zo veel schijnen en het toch niet zijn. En het ware Gods werk kan zo weinig schijnen en het toch wél zijn. Daarbij komt dat een huichelaar altijd wel iets vindt om de beproeving te ontduiken en dat Gods ware kinderen altijd bevreesd zijn voor zelfbedrog. Spreek toch niet vanuit de hoogte tegen bekommerden, waardoor ze alle moed verliezen. En stel het ook niet zó voor alsof nieuwgeborenen direct de grootste dingen kunnen bespreken. Want dan zijn het monsters!

Schreien, wenen en begeren zijn tekenen van geestelijk leven.

2. Het tweede gevaar: gemakkelijk de handen opleggen. Het is onvoorzichtig om te doen alsof zo'n pasgeborene ineens is doorgebroken en dat een klein knopje, blad, bloesem en rijpe vrucht bijna tegelijk ontstaan. Want er is zoveel dat niet tot vrucht komt! Er is zoveel dat door onzichtbare worm en kanker nooit tot vrucht komt. Daarom moeten we net zo te werk gaan als de Heidelbergse Catechismus. Ook in Zondag 5: de ellende blijven voorhouden en ook de eis van Gods recht: God wil dat aan Zijn gerechtigheid genoeg geschiede; daarom moeten we aan haar óf door onszelf óf door een ander, volkomenlijk betalen.

Met als herderlijk doel: dat de Middelaar in die weg alle waarde zal krijgen. Dat toch het geestelijk leven onder ons zó gestempeld zou mogen blijven! Leest u het zelf maar na. Tot toetsing voor de gemeenten en voor de ambtsdragers.

v. A.

Titelpagina van de Heidelbergse Catechismus van Alexander Comrie.

Dr. A. Comrie als zielenherder

Hoe behandelen we zielen?

De kerkgeschiedenis leert: dat men uit de kerkgeschiedenis niets leert

In 1752 verschijnt: 'De stellige en practikale verklaring van de HC' van dr. A. Comrie. Het onderstaande is daaruit aangehaald. De uitgave heeft een lange ondertitel: 'volgens de leer en gronden der Hervorming, waarin de waarheden van onze godsdienst

op een klare en bevindelijke wijze voorgesteld en betoogd worden, de natuurlingen ontdekt, de zoekenden bestuurd, de zwakken vertroost en de sterken tot hun plicht, volgens Evangelische leiding, opgewekt worden'. Hieruit wordt wel duidelijk, wat onderscheiden preken voor Comrie inhoudt.

In 1778 voorziet Th. Avinck Thzn. deze

Comrie had zelf te veel van Gods vrije genade ervaren om onverschillig bij afwijken toe te zien. Zijn verklaring legt de grond voor het rechte verstaan van de hele HC.

uitgave van een voorwoord van zeven pagina's: te midden van slapheid en listige aanvallen is het behoud van de genadeleer door de Heere middellijk toe te schrijven aan onze drie formulieren van enigheid, die steeds

vinnig gehaat en zouteloos gesmaad worden. Onder de godvruchtigen worden er helaas gevonden, die zich als Gallio gedragen, terwijl de leer van vrije genade bedreigd wordt. Met als grondzuilen: de leer der verzoening en het werk van de Heilige Geest. Er is zoveel bedekte en verfijnde afwijking. Comrie had zelf te veel van Gods vrije genade ervaren om onverschillig bij afwijken toe te zien. Zijn verklaring legt de grond voor het rechte verstaan van de hele HC.

In 1938, dus tien jaar voor zijn heengaan, voorziet ds. G.H. Kersten deze catechismusverklaring van een aanbeveling van twee bladzijden: Comrie's verklaring neemt onder alles wat

over de HC verschenen is een plaats der ere in. Hij stelt de genadeleer in een helder licht, niet alleen leerstellig maar ook bevindelijk. Door allerlei omstandigheden is zijn verklaring beperkt gebleven tot zeven zondagen. Uit zijn eerste uitgave moesten zelfs vier bladzijden gescheurd worden omdat vele vooraanstaande mannen in de kerk een onverantwoordelijke verdraagzaamheid toonden ten opzichte van de afwijkers van de waarheid. Met grote vrijmoedigheid beveel ik dit kostelijke werk de lezer aan. Vooral bij onze jonge mensen.

v. A.

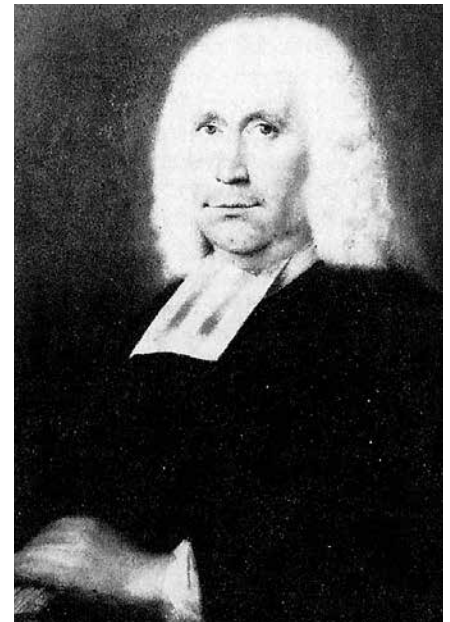
Inleiding

Gelijk er wijsheid van noode is om zielen te vangen, zoo is er ook wijsheid noodig om zielen te behandelen. Twee dingen zijn er waarvoor wij ons zorgvuldig moeten wachten.

Aan de eene zijde moeten wij nooit de verslagene harten van bekommerden, verlegenen en kleingeloovigen door onze woorden of behandelingen mistroostig maken; hetwelk dikwerf gebeurt door diegenen, die uit de hoogte spreken en zelf nooit onder de zielsverootmoedigende bewerking des Geestes zijn geweest; die op alles, wat bekommerden voorstellen, omdat er niet die klaarheid in de uitdrukkingen van de gestalte hunner ziel is, of omdat hunne uitdrukkingen met hun gevoelen niet overeen komen, maar zeggen: uw werk deugt niet. Mijne geliefden, ik moet u zeggen, dat zulk een mensch nooit op den aardbodem geweest is, noch zijn zal, die ons zal kunnen zeggen in de onderwerpen wat ware genade en geen ware genade is; hoe ver een tijdgeloovige kan komen en de ware genade missen en in hoe kleine mate de genade in der waarheid in iemand kan zijn, en dat die zich noch voor de ziel zelve, noch voor anderen openbaart. Zoodat het dikwijls moeite te vergeefs besteed is, om de grensscheiding aan te wijzen, daar het toch voor ons, feilbare menschen, ondoenlijk is om dat in de onderwerpen te doen; en nergens anders toe zijn die spitsvondige onderscheidingen dienstig, als om menigmaal diegenen te bedroeven, die niet meer bedroefd, noch geslingerd moesten worden; want dit leert de bevinding, dat onder die bepalingen het zoo toegaat, dat de huichelaar altoos iets zal vinden, waardoor hij de over-

tuiging zal kunnen ontduiken; terwijl een oprechte, die waarheid in het binnenste heeft, door al de bestrijdingen en vrees voor bedrog en vermits de Geest hem niet openbaart wat hem van God geschonken is, gereed is te denken, dat hij niets meer dan de tijdgeloovigen bezit. Mijne geliefden, in plaats van dat spreken uit de hoogte en het voor-geven van een volle verzekering van jonge beginners, waartoe zij ook schielijk geraken, een blijk zoude zijn van de ware genade, en wel het eenigste blijk, houd ik het daarvoor, dat als de jonggeborene kinderen, zoodra zij geboren zijn, spreken, en wel onderscheiden spreken, zij dan monsters moeten zijn. Schreien, weenen, iets te begeeren tot vervulling van zijn gebrek, om dat deelachtig te worden, is een blijk van leven en gevoel.

Aan de andere zijde moeten wij ook de breuk van de dochter Zions niet op het lichtste genezen en haar met loze kalk pleisteren, noch terstond opgeven die en die zijn doorgebroken en tot ruimte gekomen, gelijk onvoorzichtigen doen, even alsof in een korten tijd en bijna tegelijk uitbotsel, blad, bloem en rijpe vruchten op een boom kwamen; neen, alle uitbotsel wordt geen bloem en alle bloem wordt geen vrucht en al wat zich schijnt tot vrucht te zetten, wordt juist geen rijpe vrucht. Daar is menigmaal een worm, een kanker van binnen, dien wij niet zien, waardoor vele vruchten afvallen. De beste wijze is om zich naar den gang des werks te gedragen en zijne besturingen zoo in te richten, dat wij de zielen nooit zoeken te verschrikken of op den grond te werpen, noch te pleisteren, maar haar hoe langer hoe meer in de ellende te laten inzinken en onder het oog te houden wat een zaak het is, dat aan Gods

Alexander Comrie

rechtvaardigheid moet voldaan worden en dat zij daar deel aan moeten hebben. Zoodanig is de handelwijze van onze Heidelbergse godgeleerden, in het behandelen van de leer der verlossing, gelijk gij overal zult bespeuren en ook in dezen Zondag, waarin wij op twee zaken hebben acht te geven:

- A. De onderwijzer toont aan de noodzakelijkheid van voldoening aan Gods rechtvaardigheid, vraag 12 met derzelver antwoord. En dan
- B. Wie niet en wie wel aan Gods rechtvaardigheid voldoen kan, vraag 13-15 met derzelver antwoorden.

Uit: dr. A. Comrie, 'stellige en practikale verklaring van de HC', Barneveld 1976, blz. 256-258.

Helpt u Puttershoek?

Een meditatiebundel over Psalm 25

Het is een groot voorrecht dat er in deze tijd nog nieuwe kerkgebouwen verrijzen. Dat kan nog, dat mag nog door Gods goedheid. Vanzelfsprekend is met kerkbouw een groot bedrag gemoeid. Wat een voorrecht wanneer deze lasten door velen gedragen worden, zowel in als buiten de eigen gemeente.

Onze broeder ds. C.J. Meeuse voelde zich geroepen om hulp te bieden aan de Gereformeerde Gemeente van Puttershoek. Hij schreef een meditatiebundel over één van de boetpsalmen, Psalm 25. Van de opbrengst is vijftig procent bestemd voor de aflossing van het fraaie, nieuwe kerkgebouw van deze relatief kleine gemeente (ongeveer 270 zielen).

In deze bundel wordt ieder vers van Psalm 25 apart behandeld. De meditaties zijn ongeveer even lang. Ouderlingen die een meditatie nodig hebben om bij voorbeeld in een woonzorgcentrum voor te lezen, vinden in dit boek zeker iets wat ze kunnen gebruiken. De uitvoering ervan is keurig verzorgd. Maar een verantwoorde inhoud is het belangrijkste.

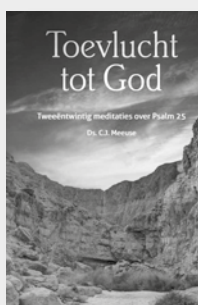
Welnu, in deze uitgave gaat het over de noodzaak van een God voor ons hart, een Borg voor onze schuld en een pas voor de hemel. De arme mens die zonder

God op deze wereld is, wordt als volgt getekend: 'Wie zichzelf niet kent en de zonde niet kent, wie God niet kent en Zijn rechtvaardige toorn niet kent, is niet beducht voor zijn ziel'.

Als het gaat over de ware bekering, wordt er opgemerkt: 'De Heere schudt bijvoorbeeld niet ieder die Hij bekeert door dezelfde tekst wakker. Hij is er vrij in welk woord Hij gebruikt'. Christus wordt getekend als Middelaar, Die kwam om een weg te banen voor zondaren, opdat ze tot God en tot Zijn gemeenschap zouden komen. Gods kinderen worden gewaarschuwd om niet te dicht bij het kwade te komen en zich eraan te bezoedelen. Er wordt op gewezen dat Gods gemeente nooit boven het gebed uitkomt: 'Gedenk niet der zonden mijner jonkheid, noch mijner overtredingen, gedenk mijner naar Uw goedertierenheid om Uwer goedheid wil, o HEERE'.

Ik wil deze uitgave van ganser harte aanbevelen en de wens uitspreken dat het lezen ervan door de Heilige Geest wordt gebruikt om zondaren te overtuigen van zonde, van gerechtigheid en van oordeel. Tot troost van moede pelgrims, in het strijdperk van dit leven.

**“Toevlucht tot God”,
ds. C.J. Meeuse;
uitg. Ripe Publishing;
ISBN 978-94-91000-37-9;
208 blz.; € 17,95 (excl. verzendkosten, max. € 6,75 per zending); besteladres:
Joh. de Weerd, Hazelaarstraat 26,
3297 XK Puttershoek,
tel. 078-6762640; e-mail:
joh.deweerd@kliksafe.nl**

Nieuwerkerk,

ds. A.J. Gunst

Herdenking 40-jarige jubilea ds. M. Mondria en mevr. J. Mondria-Grootheest

Het echtpaar Mondria.

Op donderdag 27 september 1973 deed ds. M. Mondria intrede in de gemeente van Waardenburg. In de intrededienst sprak hij n.a.v. Jes. 40:1 en het thema was: "s Heeren roeping van Zijn knechten tot de prediking van de blijde boodschap der verlossing". Op vrijdag 23 augustus 1973 zijn ds. Mondria en mevrouw Mondria-van Grootheest te Barneveld in het huwelijk getreden. Ds. J. Koster ging voor in de trouwdienst.

Om deze twee jubilea te herdenken heeft de kerkenraad aan ds. Mondria en zijn vrouw op zaterdag 28 september een tweetal recepties aangeboden in De Oude Duikenburg.

's Morgens was er een receptie voor de eigen gemeente waar vele leden aanwezig waren om hun predikant, zijn vrouw en hun kinderen de hand te drukken. Namens de gemeente werden aan ds. Mondria en zijn vrouw enkele cadeaus overhandigd. Ds. G.M. de Leeuw sprak als consulent de jubilaris toe. Hij memoreerde het vele werk dat ds. Mondria heeft gedaan binnen en buiten de gemeente. "Eenmaal zal de Heere terugkomen op al die preken." Ook mevr. Mondria werd toegesproken. De consulent noemde haar een echte domineesmevrouw. Veel heeft zij mogen betekenen voor haar man en hem altijd ondersteund bij zijn werk voor de gemeenten. De vrouw van een predikant kan wel een halve weduwe worden genoemd. Vervolgens las ds. De Leeuw 1 Kor. 15: 8 t/m 10 en sprak n.a.v. hiervan nog enkele woorden. Ds. De Leeuw verzocht de aanwezigen te zingen de verzen 7 en 11 van Psalm 116. Tot slot sprak ds. Mondria een dankwoord, waarna de gemeenteleden naar huis gingen.

's Middags was er een receptie voor de genodigden en belangstellenden uit het land. Van heinde en ver zag men predikanten en kerkenraadsleden naar Echteld komen. Ds. G. Mouw was gevraagd om als vriend ds. Mondria toe te spreken. Ds. Mouw

wees op hun overeenkomsten. Ze zijn beiden afkomstig uit de Chr. Geref. Kerken, komen beiden uit Apeldoorn en zijn even oud. De Heere heeft ook met beiden dezelfde gang willen gaan. "Met de Heere komen we nooit beschaamd uit." Ds. Mouw wenste zijn vriend toe dat de band met de gemeente nog bestendig mocht worden. Hij sprak ook mevrouw Mondria en de kinderen toe. Tot slot werd gezongen Ps. 134 vers 3.

Op zondag 29 september heeft ds. Mondria in de morgendienst stilgestaan bij zijn ambtsjubileum. De tekstwoorden voor deze herdenkingsdienst waren uit Hand. 26:22a. Het thema voor de dienst was "Paulus' roem in de verkregen hulp des Heeren aan Zijn knecht".

Dit werd uitgewerkt in twee punten: 1. de taak die de Heere oplegt en 2. de trouw die de Heere betoont. Na de dienst sprak ds. Mondria de ge-

meente, zijn vrouw en zijn kinderen toe. Hij wenste de aanwezigen toe dat de Heere in de harten van jong en oud mocht werken en dat Hij mocht versterken wat Hij heeft gewrocht. Ouderling C. van Weelden sprak daarop namens de gemeente ds. Mondria toe en liet zingen Ps. 121 vers 4.

In de avonddienst preekte ds. Mondria n.a.v. Deut. 8:2 en het thema was: "Mozes' gedenken aan de weg des Heeren in de woestijn". De punten waren: 1. de leiding des Heeren op die weg, 2. de weldaden des Heeren op die weg, 3. de roepstemmen op die weg.

Kerkenraad Geref. Gemeente
Waardenburg

BOEKENNIEUWS

"Theologie van het Oude Testament. De blijvende boodschap van de Hebreeuwse Bijbel", H. Koorevaar en M.J. Paul (red.); uitg. Boekencentrum, Zoetermeer, 2013; ISBN 978 90 239 2658 0; 438 blz.; € 39,50.

Wat zijn de hoofdlijnen van het Oude Testament? Over deze vraag is aan de Evangelische Theologische Faculteit (ETF) te Leuven (België) grondig nagedacht. Een team van negen Oudtestamentici van deze faculteit heeft naar antwoorden gezocht waaruit het boek "Theologie van het Oude Testament" is ontstaan. De auteurs laten zien dat ze de discussies op hun vakgebied nauwkeurig volgen. Te-

gelijktijd willen ze een eigen, bijbelgetrouwe weg bewandelen. Dat maakt het waardevolle van dit boek uit, te midden van allerlei schriftkritische handboeken over de Bijbel. Ook is het mooi dat aan de ETF zoveel waarde wordt toegekend aan het Oude Testament. Het is te hopen dat deze benadering vrucht afwerpt in zowel evangelische als reformatorische kringen. 'Voor veel christenen bevat het Oude Testament', zo schrijven de redacteurs Koorevaar en Paul, 'oude en verouderde inzichten die in het Nieuwe Testament op een hoger plan zijn gekomen'. Daartegenover plaatsen zij hun overtuiging dat het Oude en Nieuwe Testament een fundamentele eenheid vormen en dat de thema's uit het

Oude Testament net zozeer in het Nieuwe voorkomen.

Het sterke van het boek is verder dat het zo dicht mogelijk bij de Bijbel blijft, zonder verstrikt te raken in allerlei theorieën. Men gaat daarom niet mee met 'moderne pogingen om de scheppingsdagen anders uit te leggen, namelijk als lange tijdsperiodes'.

Het nieuwe van dit boek is de eigen benadering om de hoofdlijnen van het Oude Testament te tekenen. De auteurs kiezen voor de ordening van de Bijbelboeken zoals die door de Joden is overgeleverd. In het Oude Testament treffen we dan drie delen aan, die alle drie beheerst worden door het thema van ballingschap en terugkeer. Vanuit dit concept trekken de auteurs verbanden die de gewone lezer waarschijnlijk niet zou zien.

Na lezing van het boek heb ik me wel afgevraagd of de benadering in dit boek toch niet te hoog gegrepen is voor de gemiddelde bijbellezer. Natuurlijk, dit inleidingsboek is vooral bedoeld voor studenten in de theologie, maar het zal toch ook de bedoeling zijn om het boek vruchtbaar te maken voor de uitleg van de Bijbel in de gemeenten.

Ook heb ik me afgevraagd of de inhoudelijke winst van deze benadering echt zo groot is. Je moet wat in de invalshoek van het boek zien, anders is het rendement misschien minder groot dan de auteurs zouden willen.

Inhoudelijk heb ik me ook afgevraagd of er niet meer licht vanuit het Nieuwe Testament in dit boek had moeten schijnen. Nu komt een aantal fundamentele gegevens helaas niet zo uit de verf, zoals het verbond als een genadig testament. We lezen nu: 'Door tot het verbond toe te treden had een mens deel aan God en Zijn wegen. Dit sluit vergeving, redding en heiliging in'.

Ook de aanklagende functie van de Wet komt in hoofdstuk 6 niet helder naar voren. In hoofdstuk 7 had de verzoening een duidelijker plaats kunnen krijgen, ook in de titel waar nu in verband met de zonde slechts gesproken wordt over "genezing en overwinning". De moederbelofte uit Genesis 3:15 tenslotte wordt wel heel terughoudend uitgelegd. De kanttekenaren bij de Statenvertaling zijn wat guller als ze schrijven over de 'eerste evangelische belofte des levens' en bij het woord zaad schrijven: 'Dit zaad is eigenlijk alleen de Heere Christus, de eniggeboren zone Gods'.

Dit neemt niet weg dat ik onder de indruk ben geraakt hoeveel werk in het Belgische Leuven wordt verzet om het Oude Testament zorgvuldig uit te leggen.

Middelburg, ds. J.M.D. de Heer

■ BEROEPINGSWERK

BEROEPEN

Te Oosterland, ds. J. van Belzen te Urk;
Te Oud-Beijerland:
ds. G. Beens te Kootwijkerbroek;
Te Rotterdam-Zuidwijk:
ds. G.W.S. Mulder te Zoetermeer.

BEDANKT

Voor Berkenwoude:
ds. G.W.S. Mulder te Zoetermeer;
Voor Carterton (Nieuw-Zeeland)
en voor 's-Gravenzande:
ds. L. Terlouw te Barendrecht;
Voor Oostkapelle;
ds. W. Harinck te Moerkapelle;
Voor Ridderkerk-Slikkerveer:
ds. S. Maljaars te Middelharnis;
Voor Vlissingen:
ds. W. Visscher te Amersfoort.

■ VERSLAG VERGADERING CLASSIS MIDDELBURG 6 SEPT. 2013 TE MIDDELBURG

Ds. R.A.M. Visser opent de vergadering namens de roepende kerk van Terneuzen op de gebruikelijke wijze.

Het moderamen wordt als volgt samengesteld: preses: ds. J.M.D. de Heer, assessor: ds. R.A.M. Visser, quaestor: ouderling B. Sturm en scriba: ouderling S. Riemens. Het Walchers Mannenkoor stelt voor tijdens de Hervormingsavond van volgend jaar het jeugdkoor Kleinoord uit Aagtekerke de zang te laten verzorgen, omdat het zelf hiertoe niet in de gelegenheid is. Dit voorstel wordt door de classis overgenomen. Besloten wordt om dit jaar de collecte te bestemmen voor de stichting Vrienden van Heidelberg vanwege het tienjarig jubileum van deze stichting.

De adviescommissie van het kerkblad Gomarus stelt voor om - per 1 juli 2013 ingaande - de abonnementsprijs te verhogen met ongeveer 10%. De samenwerking tussen eindredacteur, administrateur en drukker verloopt op een goede manier. Ook verloopt de bezorging in de regel naar wens. De commissie vraagt zich af of er reacties gehoord worden op de artikelen (momenteel van Jacobus Koelman) en de verhalen voor de kinderen. Over het algemeen is men positief, met name de verhalen voor de kinderen

worden gewaardeerd.

De gemeente van Oostkapelle heeft schriftelijk gevraagd om herinvoering van een classicale bidstond voorafgaand aan het onderzoek door het curatorium om nieuwe studenten toe te laten tot de Theologische School. Gezien de eerdere discussies besluit de classis dat het verstandiger is om niet opnieuw een classicale bidstond in te voeren.

De classis vraagt of ds. Moens binnen het curatorium de suggestie wil doen om een preek van een der curatoren uit te geven die gelezen kan worden op de zondag voor de vergadering van het curatorium.

De consulentenschappen na het vertrek van ds. Vreugdenhil en ds. Tuinier worden als volgt verdeeld:

Ds. De Heer: Aagtekerke, Meliskerke en Middelburg-Zuid, ds. Moens: Middelburg-Centrum, Vlissingen en Westkapelle, ds. Tanis: Terneuzen en Vlissingen, en ds. Visser: Oostburg, Haamstede en Oostkapelle.

Een afgevaardigde van Oostkapelle vestigt de aandacht op de activiteiten van Jij daar! Zeeland. In de vorige vergadering is besloten hiertegen een waarschuwend geluid te laten horen. De geestelijke sfeer rond Jij daar! en de inhoud van de avonden geeft de classis grote zorg.

Als roepende kerk voor de eerstvolgende classisvergadering op maandag 3 februari 2014, aanvang: 9.30 uur, te Middelburg-C, wordt de gemeente van Vlissingen aangewezen.

Ouderling Eikelboom van de roepende kerk eindigt de vergadering op de gebruikelijke wijze.

S. Riemens, scriba

■ MUTATIES KERKELIJK JAARBOEK 2013

* Pag. 159, **gemeente DEN HELDER.**

Het telefoonnr. van het kerkgebouw is gewijzigd in: (0223) 783108.

* Pag. 209, **gemeente HAAMSTEDE.**

Het adres van de scriba, J.J. de Jonge, die tevens belast is met het regelen van preekbeurten, is gewijzigd in: Dijkstraat 39, 4322 AA Scharendijke.

■ BENOEMING MISSIOLOOG EN TOERUSTER ZGG

Het deputaatschap voor de zending heeft de heer J.H.C. Kooijman benoemd in de functie van missioloog en toeruster op het zendingsbureau. Jan-Kees Kooijman (27) heeft een studie Business Administration achter de rug en werkt op dit moment bij een softwarebedrijf in Putten. Voorheen was hij enige tijd werkzaam voor stichting Oikonomos in Indonesië, waar hij trainingen gaf in ondernemerschap en financiële rapportage. In 2013 rondde Jan-Kees zijn masterstudie theologie af op de Protestantse Theologische Universiteit in Amsterdam in de afstudeerrichting missiologie en interculturele theologie.

Jan-Kees is getrouwd en woont in Amsterdam. Met zijn gezin is hij lid van de Gereformeerde Gemeente te Amsterdam.

Het is de bedoeling dat Jan-Kees per 1 december 2013 in dienst treedt bij ZGG. We hopen dat de Heere Zijn zegen zal willen verbinden aan deze benoeming.

Deputaatschap ZGG
Ds. W. Harinck, secretaris

■ TOERUSTINGSCURSUS JEUGDEVANGELISATIE IN MOERKAPELLE

Het is mogelijk om een toerustingscursus voor kinder- en tienerevangelisatie te volgen. De cursus wordt gegeven door de Landelijke Werkgroep Jeugdevangelisatie.

Data: **donderdagavond 7 en 21 november 2013.**

Locatie: kerkgebouw Geref. Gemeente te Moerkapelle, Kerkstraat 14.

Cursusleidster: Petra van der Aart.

Kosten: € 10,- p.p.

De cursus gaat door bij minimaal 10 deelnemers.

Opgave en info bij secretaresse Ilsabé van der Heiden, e-mail: lwj@kliksafe.nl.

■ CLASSICALE HERVORMINGS-AVOND TE MIDDELBURG

Op **donderdag 31 oktober** zal er in de Ter Hoogkerk van de Geref. Gemeente te Middelburg-C een classicale hervormingsavond worden gehouden. Ds. J.J.

Tanis zal de drie stukken van de Heidelbergse Catechismus overdenken met als thema: "Wat is úw enige troost?". Het Walchers mannenkoor zal deze avond muzikaal opluisteren, waarbij ook de drie stukken bezongen worden. Aanvang: 19.30 uur. Collecte voor de stichting "Vrienden van Heidelberg en Dordrecht".

■ HERVORMINGS-AVOND TE RIJSSEN

Op **vrijdag 1 november** wordt in de Tabernakel, Veeneslagen 107 te Rijssen een zang- en appelavond gehouden die in het teken van de Hervormingsdag staat. Medewerkenden hieraan zijn: het Noordmannenkoor, het jongerenkoor Sjaaloom en organist Gerard Harbers. Meditatie door: ds. G.W.S. Mulder, appelwoord door: mw. G. de Pater. Aanvang: 19.30 uur. Collecte voor zorgcentrum Huize Maranatha.

■ BONDS-DAG MANNENVERENIGINGEN TE WOERDEN

Op **zaterdag, 9 november** wordt de Bonds-dag van de Bond van Mannenverenigingen van de Gereformeerde Gemeenten gehouden. Aanvang: 10.30 uur, einde 14.30 uur.

Sprekers zijn: dr. W. van Vlastuin en ds. G.W.S. Mulder over het onderwerp "Bevinding naar Schrift en belijdenis." Openingsmeditatie door ds. A.A. Brugge. In de pauze wordt een (gratis) broodmaaltijd aangeboden.

Locatie: Bethlehemkerk van de Geref. Gemeente, Oudelandseweg 50 te Woerden. Zowel mannen als vrouwen zijn welkom. Voor informatie: M. Bogerd, Boomkor 28, 8322 DG Urk, tel. 0527-683653, m.bogerd@mail.com

■ VERKOPINGEN Genemuiden

Verkoping, te organiseren door vrouwenvereniging 'Wees een Zegen' te Genemuiden, op **zaterdag 26 oktober**, van 10.00-14.00 uur, in de Jachin-Boaz kerk, Taghof 3, aldaar.

Rijssen

Verkoping door de vrouwenvereniging Dorcas-Zuid te Rijssen op **woensdag 30**

oktober, van 10.00-14.30 uur, in de Zinderkerk van de Geref. Gemeente aldaar, Jacob Ruysdaelstraat 1.

Utrecht

Verkoping, te organiseren door de vrouwenvereniging Pro Ecclesia van de Geref. Gemeente te Utrecht op **zaterdag 2 november**, van 10.00-14.00 uur. De opbrengst is bestemd voor zending en evangelisatie. Locatie: Eben-Haëzer-school, Victor Hugoplantsoen 33, aldaar. Gratis parkeren.

■ ZANGAVONDEN

Amsterdam

Zangavond op **donderdag 31 oktober**, aanvang: 19.30 uur, op de evangelisatiepost "Bij Simon de Looier" te Amsterdam, Looiersgracht 70, m.m.v. het gemengd koor "Opent uwen Mond" uit Scherpenzeel. Meditatie door evangelist J. Krijgsman. Collecte t.b.v. het evangelisatiewerk in Amsterdam.

Beekbergen

Zangavond op **zaterdag 2 november**, aanvang: 19.30 uur, in de Dorpskerk van Beekbergen, m.m.v. het jong gemengd koor "Laudate Deum" uit Apeldoorn, het orkest "Animato" uit Kampen, mannenensemble "Gloria a Dios" en organist Niels Adema.

Hasselt

Zangavond op **zaterdag 2 november**, aanvang 19.30 uur, in de Hervormde Kerk, Markt 1 in Hasselt.

Medewerkenden: jeugdkoor Kinderklanken, jongerenkoor Nil Sine Deo, gemengd koor Jubilate Deo en enkele instrumentalisten. Opening door ouderling J. Beens van de Geref. Gemeente te Nunspeet, appelwoord door dhr. H. van Groningen van De Vluchtheuvel. Collecte voor De Vluchtheuvel.

Zaltbommel

Koor- en samenzangavond op **zaterdag 2 november**, aanvang: 19.30 uur, in de Grote of St. Maartenskerk te Zaltbommel, m.m.v. het jongerenkoor Con Forza uit Poederrijen, organiste: Mariëtte den Haan, het gemengd koor Yerseke en organist: Pieter Heykoop.

Opening en sluiting door ds. C. van Krimpen.

■ ORGELCONCERT TE RIDDERKERK

De Stichting Spaanse Evangelische Zending en organist Kees Doornhein organiseren gezamenlijk een benefietconcert op **zaterdag 26 oktober**, aanvang 20.00 uur, in de Singelkerk te Ridderkerk, Kerk-singel 1. Collecte voor de SEZ.

KERKDIENTEN

■ ZONDAG 27 OKTOBER 2013

Aalburg 9.30 en 18.00 uur ds. J. van Rijswijk; Aalst 15.00 uur ds. W.J. Karels; Alblasserdam 9.30 en 16.30 uur ds. B. van der Heiden; Alphen a/d Rijn 10.00 uur ds. H. Paul en 18.30 uur stud. H. van der Heiden; Amersfoort 9.30 en 16.30 uur ds. W. Visscher; Apeldoorn 18.00 uur ds. A. Schot; Arnhem 17.00 uur ds. K. Boeder; Barendrecht 10.00 en 16.30 uur ds. J. Mijnders; Barneveld-Centrum 9.30 en 19.00 uur ds. D. de Wit; Barneveld-Zuid 9.30 (H.A.) en 19.00 uur ds. G. Bredeweg; Beekbergen 10.00 en 19.00 uur ds. C.J. Meeuse; Berkenwoude 10.00 uur ds. J.S. van der Net; Bodegraven 19.00 uur ds. W. Silfhout; Borssele 14.00 uur ds. S.W. Janse; Brakel 15.00 uur ds. P. Mulder; Breda 14.30 uur ds. J. van Rijswijk; Capelle a/d IJssel-Middelwatering 10.00 en 16.30 uur ds. W. Silfhout; Capelle a/d IJssel-West 10.00 uur ds. A. Moerkerken; Delft 19.00 uur stud. P.D. den Haan; Den Helder 16.00 uur ds. A.T. Huijser; Deventer 15.30 uur ds. C.J. Meeuse; Dinteloord 14.30 uur ds. H. Hofman; Doetinchem 9.30 (dovendienst) en 19.00 uur (dovendienst) ds. M. Karens; Dordrecht 10.00 en 17.00 uur ds. H. Hofman; Ede 9.30 en 16.00 uur ds. A.A. Brugge; Elspeet 10.00 en 18.30 uur ds. G. van Manen; Emmeloord 9.30 (H.A.) en 15.30 uur ds. A. Schot; Enkhuizen 9.30 en 16.00 uur ds. G. Heijkamp; Enschede 15.00 uur ds. A. Schreuder; Enter 9.30 en 15.00 uur ds. D.W. Tuinier; Gorinchem 10.00 en 16.00 uur ds. L. Blok; Goudswaard 14.30 uur ds. G. Pater; 's-Gravenhage 15.30 uur ds. W. Harinck; 's-Gravenpolder 9.30 (H.A.) en 18.00 uur ds. S.W. Janse; Haamstede 15.30 uur stud. W.A. Zondag; Hendrik-Ido-Ambacht 10.00 en 16.30 uur ds. M. Joosse; Hilversum 10.00 en 15.30 uur ds. G. Beens; Hoofddorp 16.00 uur ds. G.W.S. Mulder; Hoogeveen 9.30 en 19.00 uur ds. J. van Laar; Houten 10.00 en 17.00 uur ds. C.G. Vreugdenhil; Kampen 9.30 (doventolk) en 15.00 uur ds. J. IJsselstein; Kamperland 16.30 uur ds. A.J. Gunst; Kapelle-Biezeling 15.00 uur ds. C. Sonneveld; Klaaswaal 9.30 en 18.00 uur ds. G.J. van Aalst; Kortgene 14.30 uur ds. C. van Krimpen; Krabbendijke 9.30 (H.A.) en 18.30 uur ds. C. Sonneveld; Krimpen a/d IJssel 9.30 en 16.30 uur ds. C. van Ruitenburg; Leerdam 14.00 uur ds. M.J. van Gelder en 19.00 uur ds. W.

Visscher; Leiderdorp 18.30 uur stud. H. Brons; Lelystad 16.00 uur ds. R. Kattenberg; Lisse 10.00 en 16.00 uur stud. H. Brons; Marknesse 9.30 (H.A.) en 14.30 uur ds. J. van Belzen; Meeuwen 9.30 (H.A.) en 18.00 uur ds. W.J. Karels; Meliskerke 9.30 en 14.30 uur ds. G.J.N. Moens; Melissant 14.30 uur ds. J. Schipper; Middelburg-Centrum 9.30 en 18.30 uur ds. J.M.D. de Heer; Middelburg-Zuid 9.30 en 16.00 uur ds. J.J. Tanis; Middelharnis 9.30 en 18.00 uur ds. S. Maljaars; Moerkapelle 9.30 en 18.30 uur ds. W. Harinck; Naaldwijk 16.30 uur ds. J. Driessen; Nieuw-Beijerland 9.30 en 18.00 uur ds. A. Vermeij; Nieuwdorp 14.00 uur ds. P. Melis en 18.30 uur ds. R.A.M. Visser; Nieuwer ter Aa 15.00 uur ds. A. Verschuure; Nieuwerkerk 9.30 uur (H.A.) ds. A.J. Gunst en 15.00 uur ds. S. Maljaars; Nijkerk 9.30 en 18.30 uur ds. G. Mouw; Nisse 14.00 uur ds. J.M.D. de Heer; Oosterland 10.00 en 14.30 en 18.30 uur ds. M. Mondria; Oostkapelle 9.30 uur ds. C. Harinck en 15.00 uur ds. A.B. van der Heiden; Opheusden 10.00 en 18.30 uur ds. G.M. de Leeuw; Opperdoes 10.00 (H.A.) en 18.30 uur ds. A.T. Huijser; Oud-Beijerland 9.30 en 17.00 uur ds. C. Hogchem; Ouddorp 9.30 en 18.30 uur stud. W.A. Zondag; Oudemirdum 19.00 uur ds. J. van Belzen; Poortugaal 9.30 uur (H.D.) ds. C. Neele en 19.00 uur ds. C. van Ruitenburg; Puttershoek 10.00 en 14.30 uur stud. H.A. van Zetten; Rhenen 10.00 en 18.00 uur ds. F. Mulder; Ridderkerk 9.30 en 17.00 uur ds. G. Pater; Ridderkerk-Slikerveer 9.30 en 15.30 uur stud. H. van der Heiden; Rijssen-Noord 9.30 en 18.30 uur ds. C.A. van Dieren; Rijssen-Zuid 9.30 en 18.30 uur ds. A. Schreuder; Rilland-Bath 18.30 uur ds. A.B. van der Heiden; Rotterdam-Alexanderpolder 15.30 uur ds. H. Paul; Rotterdam-Centrum 19.00 uur ds. M. Joosse; Rotterdam-IJsselmonde 9.30 en 16.30 uur ds. J.W. Verweij; Rotterdam-Zuidwijk 16.00 uur ds. J.S. van der Net; Scherpenisse 9.30 en 18.30 uur ds. E. Bakker; Scherpenzeel 10.00 en 18.30 uur ds. A. Verschuure; Scheveningen 10.00 en 16.00 uur stud. P.D. den Haan; Sint Annaland 18.00 uur ds. C. Harinck; Soest 9.30 uur ds. J.M. Kleppe en 19.00 uur ds. A.A. Brugge; Sprang-Capelle 15.00 uur ds. A.P. Baaijens; Terneuzen 10.00 en 15.30 uur ds. R.A.M. Visser; Terwolde - De Vecht 9.30 en 14.30 uur ds. K. Boeder; Tholen 10.00

en 18.30 uur ds. J. Schipper; Tricht-Geldermalsen 10.00 en 18.30 uur ds. P. Mulder; Utrecht 10.00 en 18.30 uur ds. A.J. de Waard; Veen 18.00 uur ds. M.J. van Gelder; Waarde 9.30 uur en 18.30 uur ds. P. Melis en 14.30 uur ds. E. Bakker; Wageningen 18.30 uur ds. J.M. Kleppe; Werkendam 10.00 en 18.00 uur ds. A.P. Baaijens; Westkapelle 9.30 uur ds. A.B. van der Heiden en 18.30 uur ds. G.J.N. Moens; Westzaan 10.00 uur ds. J. Driessen en 18.45 uur ds. R. Kattenberg; Wierden 17.30 uur ds. D.W. Tuinier; Woerden 19.00 uur ds. B. Labee; Wolphaartsdijk 9.30 en 14.00 en 18.00 uur ds. B.J. van Boven; Yerseke 9.30 en 18.00 uur ds. C. van Krimpen; Zeist 10.00 (H.D.) en 18.30 uur ds. J.J. van Eckveld; Zoetermeer 10.00 en 18.30 uur ds. G.W.S. Mulder; Zwijndrecht 9.30 uur ds. M. Golverdingen en 17.00 uur stud. H.A. van Zetten; Zwolle 19.00 uur ds. J. IJsselstein.

■ DINSDAG 29 OKTOBER 2013

Hoogvliet 19.45 uur ds. J.J. van Eckveld; Nieuwe-Tonge 19.30 uur ds. B. van der Heiden; Nisse 19.30 uur ds. S. Maljaars; Oosterland 19.30 uur ds. J. van Belzen; Rhenen 19.30 uur ds. F. Mulder.

■ WOENSDAG 30 OKTOBER 2013

Amsterdam-Noord 14.30 en 19.30 uur ds. A.J. de Waard; Borssele 19.30 uur ds. A.J. Gunst; Dinteloord 19.30 uur ds. J.M.D. de Heer; Elspeet 19.30 uur (hervormingsdienst) ds. G. van Manen; Hellevoetsluis 19.30 uur stud. P.D. den Haan; Hoofddorp 19.45 uur ds. F. Mulder; Hoogeveen 19.30 uur ds. C.A. van Dieren; Kamperland 19.30 uur ds. J.S. van der Net; Kapelle-Biezeling 19.30 uur ds. M. Joosse; Katwijk aan Zee 15.00 en 19.30 uur ds. M. Mondria; Leerdam 10.00 uur en 19.30 uur ds. M. Karens en 15.00 uur ds. A. Verschuure; Nieuwdorp 19.30 uur ds. A. Vermeij; Opheusden 19.30 uur (voor de zending) ds. A. Schot; Opperdoes 15.00 en 19.00 uur ds. D.W. Tuinier; Puttershoek 19.30 uur ds. C. van Krimpen; Rhenen 13.30 uur (huw. bev.) ds. F. Mulder; Rotterdam-Alexanderpolder 19.30 uur (hervormingsdienst) ds. J.J. van Eckveld; Rotterdam-Centrum 19.45 uur ds. J. van Belzen; Rotterdam-IJsselmonde 9.30 en 14.30 en 19.30 uur ds. G.M. de Leeuw; Scherpenzeel 19.30 uur ds. A. Verschuure; Soest 15.00 en 19.30 uur ds. W. Visscher; Westzaan 15.00 en 19.30 uur ds. C.J. Meeuse; Wierden 15.00 en 19.30 uur ds. C. Hogchem; Woerden 19.30 uur ds. R. Kattenberg.

■ DONDERDAG 31 OKTOBER 2013

Alblasserdam 19.30 uur (hervormingsdienst) ds. B. van der Heiden; Barneveld-Zuid 13.00 uur (huw.bev.) ds. G. Bredeweg; Bodegraven 19.30 uur (hervormingsdienst) stud. W.A. Zondag; Ca-

pelle a/d IJssel-Middelwatering 19.45 uur (hervormingsdienst) ds. W. Silfhout; Genemuiden 19.30 uur ds. C. Hogchem; 's-Gravenpolder 19.30 uur (hervormingsdienst) ds. S.W. Janse; Klaaswaal 13.15 uur (huw.bev.) ds. G.J. van Aalst; Naaldwijk 19.45 uur ds. L. Blok; Opheusden 14.30 uur (huw.bev.) ds. G.M. de Leeuw; Poederloijen 19.30 uur (hervormingsdienst) stud. H.A. van Zetten; Scherpenisse 19.30 uur (hervormingsdienst) ds. E. Bakker; Scherpenzeel 15.00 uur (huw.bev.) ds. A. Verschuure; Zoetermeer 19.30 uur (hervormingsdienst) ds. G.W.S. Mulder; Zwijndrecht 14.30 uur (huw.bev.) ds. G. Pater.

■ VRIJDAG 1 NOVEMBER 2013

Barneveld-Zuid 14.00 uur (huw.bev.) ds. G. Bredeweg; Borssele 14.00 uur (huw.bev.) ds. C. van Krimpen; Kootwijkerbroek 14.15 uur (huw.bev.) ds. G. Beens; Rijssen-Zuid 13.00 uur (huw.bev.) ds. A. Schreuder; Scherpenisse 14.15 uur (huw.bev.) ds. E. Bakker.

■ EVANGELISATIESAMENKOMSTEN ZONDAG 27 OKTOBER 2013

Alkmaar (Willem Buytewechstraat 2, Alkmaar) 10.00 uur evang. G. Baan; Amsterdam (Looiersgracht 70) 10.30 en 17.00 uur evang. J. Krijgsman; Emmen (Prinseselaan 6 l) 9.30 en 15.30 uur evang. C. van Drunen; Leeuwarden (Achter de Hoven 2c) 9.30 en 16.00 uur evang. S. de Visser.

Voor alle in dit nummer genoemde toekomstige data geldt:

Indien de Heere wil en wij leven.

Praktijk den Uijl

biedt hulp vanuit een Bijbelse visie aan kinderen, jongeren en volwassenen bij o.a.:

- Verlies- en rouwverwerking
- Seksueel misbruik en seksverslaving
- Opvoedingsvragen en opvoedingsondersteuning
- Laag zelfbeeld en faalangst
- Problemen binnen huwelijk, gezin en/of relatie
- Weinig zelfvertrouwen
- Arbeidsproblemen en burn-out
- Vragen rondom persoonlijkheid en gedrag
- Talent en hoogbegaafd
- Andere problemen waar u mee 'zit' en over wilt spreken

Praktijk den Uijl

psychosociale hulpverlening & contextuele therapie

Wormerhoek 14M
2905 TX Capelle a/d IJssel

010 - 7 411 411
06 43 85 85 08
info@praktijkdenuijl.nl

Gespreklocaties in Capelle a/d IJssel, Barneveld en Yerseke

www.praktijkdenuijl.nl

ADVERTENTIES

In plaats van kaarten

Voor de vele blijken van medeleven, zowel persoonlijk als schriftelijk, tijdens de ziekte en na het overlijden van mijn innig geliefde zorgzame vrouw, onze lieve moeder, schoonmoeder en oma

Bastiana Petronella Kiep-Quik

betuigen wij hiermede onze welgemeende dank.

A. Kiep
Kinderen en kleinkinderen

Nieuwaal, oktober 2013

De Banier der volken - Deel 1
8 Preken, zes vrije stoffen, een oudejaars- en dankdagpreek. Niet eerder in boekvorm uitgegeven.

Geschied voor persoonlijk gebruik en de leesdiensten.

112 blz.

Ds. W.C. Lamain € 13,90

Binnenkort verschijnen:

Het volk dat in duisternis wandelt zal een groot licht zien

Levensbeschrijving en 62 meditaties

Ds. J. Veenendaal 200 blz. **€ 16,90**

Voor Leerling en Leraar

Eenvoudige gids bij het vragenboekje van ds. A. Hellenbroek

Ds. Tj. de Jong 304 blz. **€ 15,90**

NIEUW!!

Het wezen van het oprecht geloof

J. Nupoort

272 blz. **€ 17,90**

Aard of natuur van het geestelijk leven

Jac. van Houte

446 blz. **€ 24,90**

Pastorale brieven rond geloofsvragen

Prof. G. Wisse

114 blz. **€ 12,90**

NIEUW!!

Ook verkrijgbaar bij uw boekhandel

Boekhandel De Roo | Van Meelstraat 12 | 3331 KR | Zwijndrecht
078-6124081 | info@derooboeken.nl | www.derooboeken.nl

Te Huur

Ruime gezinswoning aan de rand van **WERKENDAM** 7 slaapkamers. Voor informatie bel 06-51593227.

VAKANTIEHUISOPURK.nl

Landelijk gelegen nieuw vakantieverblijf te huur, max. 4 pers. Tel. 0527-687874

- Trapliften
- Rolstoel- en plafondliften
- Instapbaden
- Deuropeners
- Drempel-oplossingen
- Verstelbare keukens

Maximaal mobiel in uw eigen huis

LBWN adviseert en levert de passende faciliteiten om woningen levensbestendig te maken, waardoor een huis zo lang mogelijk 'thuis' kan zijn.

Oplossingsgericht van huis uit

LBWN
VAN BREUGEL

Oosteinde 11 R - 2991 LG - Barendrecht
088-497 00 00 - info@lbwn.nl - www.lbwn.nl

Koop het nieuwe boek

"Toevlucht tot God"

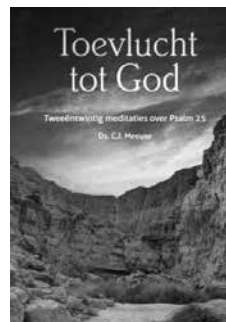
Geschreven door

Dr. C.J. Meeuse.

22 meditaties over Psalm 25

Lees de recensie van ds. A.J.Gunst in dit blad.

Met de aankoop van dit boek steunt u de Geref. Gemeente van Puttershoek met de financiering van haar nieuwe kerkgebouw. Helpt u ons mee?

Als dank voor de aankoop van het boek ontvangt u gratis een informatieboekje met historische gegevens en foto's van onze gemeente en haar kerkgebouwen.

€ 17,95
excl.
portokosten

Psalm 25 is een rijke psalm, geliefd bij ieder die de Heere vreest. Het onderwijs uit Psalm 25 kan ook vandaag leiding geven in het zoeken van de weg der zaligheid, in het vluchten naar de God der zaligheid. In 22 meditaties mediteert de auteur over de 22 verzen van deze psalm.

U kunt het boek bestellen bij:
Joh. de Weerd, Hazelaarstr.26, 3297XK Puttershoek
Tel. 078-6762640, e-mail: joh.deweerd@kliksafe.nl

CHRISTELIJKE BEGRAFENISONDERNEMING G. WEGENAAR

Tel.: (0318) 526641

Bgg.: (06) 53638114

24 uur per dag bereikbaar

Buurtlaan West 26
3905 JR Veenendaal

Wij verzorgen uitsluitend begrafenissen
www.wegenaar.nl

kina

begrafenisverzorging

D.W. Schipper

010-458 31 12

Capelle a/d IJssel

J. Kooijman

0182-58 39 32

Gouda

Dag en nacht bereikbaar

WIJ VERZORGEN ALLEEN BEGRAFENISSEN

begrafenisverzorging

Den Hollander

Begravenissen in Den Haag, Westland, Gouda, Rotterdam, Vlaardingen en omstreken.

Wij verzorgen alleen begrafenissen.

Dag en nacht bereikbaar.

P.N. den Hollander
T. den Hollander

Tel. 010 - 4600509

www.begrafenisverzorgingdenhollander.nl

Genieten van de herfstkleuren op de Veluwe?

2/4 pers.chalet met C.V. te huur.
www.anneroos-nunspeet.nl
of bel 0341-750380.

Wegens omstandigheden nu tegen bodemprijs TE KOOP

Royale 6-persoons **bungalow**
in de bossen van Beekbergen
Eigen bostuin; klein, rustig park
Info: 055-5786893 / 06-47004637
www.vakantiehuisverkoop.nl

Curadomi
thuiszorg

Verpleegkundige
zorg na thuiskomst uit
het ziekenhuis?

Onze christelijke
zorgverleners zijn er
graag voor u!

0900 258 2583
curadomi.nl

Curadomi is onderdeel van Lelie zorggroep

Begrafenisonderneming De Klooe

Delkant 8 | 5311 CJ Gameren

Tel. 0418 - 56 21 74

www.begrafenisondernemingdeklooe.nl

Dagbesteding
Op eigen steer

De Betuwehof Zorg
Dagbesteding ouderen - Achterberg

contact: Bert of Julia Hak
tel: 0317 - 6 18 18 0
info@betuwehof.nl
www.betuwehof.nl

VERHUIZERS MET MÉÉR INHOUD

Verhuizen? Kies voor de erkende vakspecialisten van **R. Vlot & Zn. of Kattenberg**. Voor particulieren, bedrijven, scholen en (zorg)instellingen; wij kunnen u compleet zorgeloos verhuizen!

VLOT EN KATTENBERG.
Specialisten van huis uit.

verhuizingen
Kattenberg

Kattenberg Verhuizingen

033 - 465 67 75

www.kattenberg.nl

MONDIAL MOVERS

R. Vlot & Zn Verhuizingen

R. Vlot & Zn. Verhuizingen

0184 - 61 61 66

www.rvlot.nl

Het zaad zal
Hem dienen

Het zaad zal Hem dienen

Bevestiging en intrede van ds. S.W. Janse
te 's Gravenpolder

€ 2,75

ds. A. Moerkerken
en
ds. S.W. Janse
LS
Lectori Salutem

Deze brochure bevat de preken die gehouden zijn ter gelegenheid van de bevestiging en intrede van ds. S.W. Janse in de gemeente van 's-Gravenpolder. Ook leest u hierin de woorden die 's middags gesproken zijn rondom de handoplegging en de toespraak van ds. Janse die hij na de avonddienst hield.

Ds. Janse is op 28 augustus 2013 door ds. A. Moerkerken bevestigd als dienaar van het Goddelijk Woord te 's-Gravenpolder

Meer uitgaven op onze website en bij de boekhandel

www.ripepublishing.com - Tel. 0113 - 613 740 / 0341 - 251 351

Lectori Salutem

VAN STAVEREN

Begrafenisverzorging

Sumatrastraat 11 ~ 2405 EM Alphen aan den Rijn

Dag en nacht bereikbaar, in elke regio

(0172) 23 33 38

Wij verzorgen alleen begrafenissen

Psalmzangavond Grote kerk Dordrecht

DV 2 november

Ds. M. Karens: Meditaties

P. Wildeman: orgel

Collecte: S.E.Z.

Aanvang: 19.30 uur - Toegang: vrij

HARKES
Begrafenissen

Dokter Hamburgerlaan 59
2771 JR Boskoop

www.harkesbegrafenissen.nl

Wij verzorgen alleen begrafenissen

0172 - 21 21 22

Reformatische vereniging voor ouders bij wie tijdens de
zwangerschap of kort na de geboorte kind(eren) zijn overleden

www.indeknopgebroken.nl

info@indeknopgebroken.nl • telefoon: 06 - 49 49 94 99

愛之神

STEUN

bijbelscholen in China

De huisgemeenten willen regionale Bijbelscholen met een internaat opzetten. Uw hulp is daarbij onmisbaar. Bel voor info en/of voorlichting: 06-200 13 173

Stort uw gift op: 3473.76.029 t.n.v.
Hudson Taylor/SBHC te Rhenen.

HUDSON TAYLOR

Stichting Bijbelse Hulpverlening China

WWW.HUDSONTAYLOR.NL

Onderwijs | Lectuur | Toerusting | Diaconaat

De Saambinder Kerkelijk weekblad van de Gereformeerde Gemeenten

Uitgave ten bate van de Emerituskas.

Hoofdredacteur:

ds. G.J. van Aalst

Bijdragen van medewerkers en boeken ter recensie aan:

ds. G.J. van Aalst,
Molendijk 136, 3286 BK Klaaswaal
tel. 0186-576990, fax 0186-575105
e-mail: gjvanaalst@kliksafe.nl

Redacteur: ds. C. Neele

Meditaties aan:

ds. C. Neele,
Egge 28, 3171 DE Poortugaal,
tel. 010-5017707
e-mail: c.neele@kliksafe.nl

Kerknieuws (m.u.v. beroepingswerk) en berichten aan:

redactie-secretaris: J.J. Verhage
Kloosplantsoen 131, 2985 SC Ridderkerk,
tel. 0180-420865, fax 0180-423583
E-mail: jj.verhage@kliksafe.nl
Aanlevertijd:

Uiterlijk woensdag 17.00 uur vóór
de datum van verschijning van De Saam-
binder in de daarop volgende week.

Opgaven kerkdiensten en beroepingswerk aan:

Kerkelijk Bureau Geref. Gemeenten,
postbus 608, 3440 AP Woerden,
tel. 0348-489900, fax 0348-483599,
e-mail: saambinder@cbgg.nl

Advertenties en familieberichten aan:

Drukkerij Verloop,
postbus 33, 2950 AA Alblasserdam
tel. 078-6912899, fax 078-6919536
e-mail: saambinder@verloop.nl

Advertenties dienen **uiterlijk
donderdag** vóór de week van
verschijning aangeleverd te zijn.
Rouwadvertenties **uiterlijk
maandagmorgen 9 uur**.

Advertenties € 1,05 per mm.
Familieberichten € 0,40 per mm.
Deze prijzen zijn excl. 21% btw.

Abonnementenadministratie

Adreswijzigingen enz. aan:
Kerkelijk Bureau Geref. Gemeenten,
postbus 608, 3440 AP Woerden,
tel. 0348-489900, fax 0348-483599,
e-mail: saambinder@cbgg.nl

Betalingen abonnementsgelden:

Postbanknr. 64327 t.n.v. De Saambinder-
abbonementen te Woerden.

Abonnementsprijzen (bij vooruitbetaling):
voor Nederland: € 12,00 per halfjaar
(te betalen per 1 april en 1 oktober);
voor het buitenland:
€ 24,- per jaar + extra portiekosten.
Canada \$ 115,-; USA \$ 115,-.

Correspondentieadres

Noord-Amerika:

Mr. A.M. Berman, P.O. Box 20188,
St. Catharines, ON L2M 7W7, Canada
e-mail: purlin@sympatico.ca

De redactie aanvaardt geen enkele aansprakelijk-
heid betrekende de inhoud van de advertenties
en de (recensies van de) aangekondigde boeken.

Huishoudelijke hulp

“Wat heerlijk dat mijn woning op orde is”

Huishoudelijke hulp door medewerkers met een reformatorische identiteit, dat is een **vertrouwd idee**. Meer informatie? www.rstzorg.nl of bel 0342-42 23 24.

RST Zorgverleners biedt ook **kraamzorg en verpleging & verzorging**

KLASSIEKE ORGELS...

Johannus Eminent
Domus Monarke
Cantilena enz.

Ruime ervaring in zaal- en kerkorgels

Stolk Orgels

NIEUWERKERK A/D IJSSEL
Vrijheidslaan 55 - tel. (0180) 31 56 52

Krabbendijke
Nederhemert Nrd.
Papendrecht

www.stolkorgels.nl

Regio Zeeland: 0115 - 61 25 54 / 06 - 18 14 80 08
Bestel via onze nieuwe website de gratis brochure: 'Bevel aan uw huis', of vraag een vrijblijvende offerte aan.

Wij verzorgen alleen begrafenissen

www.bvtollenaar.nl

Even lekker weg...

PRIJZEN VANAF
€113,90*

De Verrassing
Bungalowpark

www.deverrassing.nl of bel 0222 31 89 06

Weduwe Wenera, Georgië
www.winterhulp.nl/wenera

Ik woon in een
lekke laadbak
wordt u haar
Winterhulp?

Geef op banknr. 16.10.04.555
o.v.v. Winterhulp

Kom
over en
help

Boekhandel

De ZONNEBLOEM

Dorpsstraat 164 - Scherpenzeel (gld)
033-2774355

www.boekhandeldezonnebloem.nl

Van Horssen bv
BOEKHANDEL & UITGEVERIJ

Dorpsstraat 100 - 3881 BE PUTTEN
Tel. 0341 36 22 77 - info@van-horssen.com
www.van-horssen.com

Het juiste adres voor:
Bijbels, Theologische boeken, Leesboeken
voor jong en oud, Voordeelboeken,
Tweedehands, CD's en bladmuziek.

Alle nieuwe titels
www.derooboeken.nl
078 - 6124081

RECENT VERSCHENEN

L. Vogelelaar

HET KOREN IS RIJP

Uit het leven van ds. F.J. Dieleman

Als een lopend vuurtje ging het bericht door het land: ds. Dieleman is omgekomen; zijn auto is gegrepen door een trein. Een diepingrijpende gebeurtenis: de predikant was nog maar 41 jaar; zijn vrouw bleef achter met negen kinderen. Nog geen zeven jaar was ds. F.J. Dieleman predikant geweest in de Gereformeerde Gemeenten. Hij zou van Yerseke naar Moerkapelle vertrekken. Plotseling was er nu echter een eind gekomen aan zijn dienstwerk.

In dit boek wordt zijn leven beschreven, vooral aan de hand van de herinneringen die zijn weduwe vertelde. Ze overleefde haar man ruim 58 jaar. In haar levensavond noteerde ze: 'Aanmerkt het werk Gods, dat krom schijnt voor de mens en toch recht is in Gods oog en tot Zijn eer.' Een ouderling uit Poortugaal schreef haar: 'De Heere wist wanneer 't koren geschikt was voor de inzameling.'

Geb. 307 blz. **24,90**

Met veel niet eerder
gepubliceerd
fotomateriaal.

verfijgbaar bij de boekhandel

Gebr. Koster

Nairacstraat 17, 3771 AW Barneveld
Tel. (0342) 41 69 86

www.gebrkoster.nl

KOI1892